

VILNIS

LIBRARY
NOV 29 1983
STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN
MADISON, WI 53706

LIETUVIŲ LAUKIŠKIS LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIII, Nr. 24

KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO [NOVEMBER] 24, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

JAU SENIAI ZURZA
AR TIK NE, KAD...
LENKIJA IR SANKCIJOS
ATGAIVINS KURSUS

Seniai pasaulio tautos, pradėdant nuo mažųjų ir baigiant didžiosiomis, zurza prieš Ameriką dėl jos arogantiškumo, laikymosi iš jėgos pozicijų, dėl jos "gunboat diplomacijos". Šūkis "Yankees go home" išpilietinės beveik visame pasaulyje. Invazija į Grenadą dar labiau atidengė Amerikos imperialistinės politikos veidą.

Ir kas dėl visa to kaltas? Amerikiečių tauta, tai tikrai ne. Už visa tai kaltė krinta imperialistiniams Amerikos kapitalui, daugnacionalinėms kompanijoms, neturinčioms tėvynės, bet gyvenančioms Amerikoje.

Už jų juodus darbelius ir nežmoniškumą užsienio šalyse, kenčia visos tautos garbė, pelnyta prieš virš šimtą metų.

Masinė informacija, — didžioji spauda, televizija, radijas, — yra buržuazinės demokratijos sąlygomis valdančiosios klasės įrankis. Ypač tai būdingas pas mus, čia Amerikoje. Iki invazijos į Grenadą nėra buvę precedento, kad šis įrankis būtų buvęs ignoruotas, padėtas į šalį.

Ruošiantis invazijai ir jai prasidėjus, Vašingtonas nuo masinės informacijos viską slėpė. Tik po kelių dienų po invazijos laikraščiu, televizijos ir radijo atstovams buvo leista vykti į užimtą Grenadą pamatyti kas ten dedasi. Kodėl taip? Vieni vilkai težino.

Ar tik nebuvo bandymas, kad ir ištikimai masinei informacijai uždegti cenzūros apynasrį, kad priprastų prie jo.

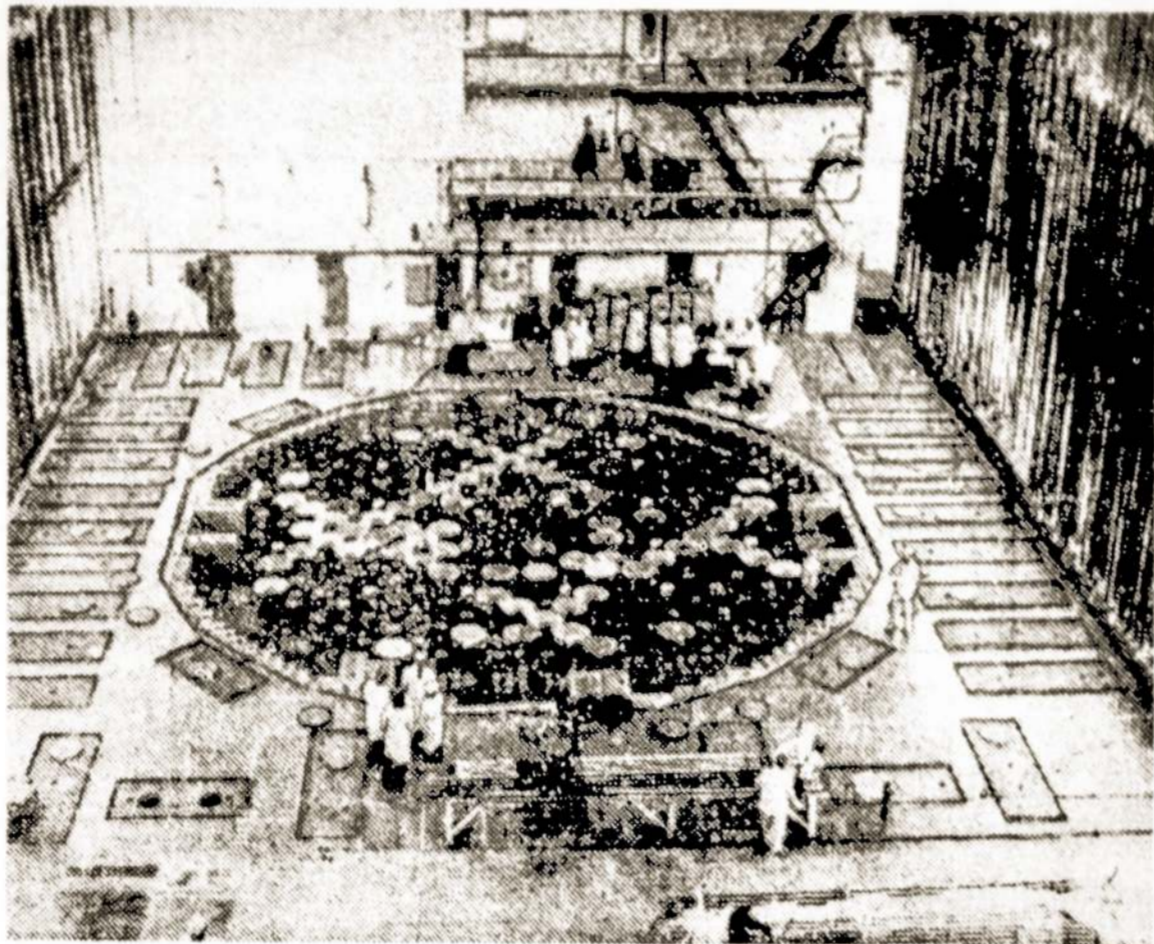
Iš bandymų Lenkijoje sukelti sumišimą, kad tą šalį atplėšus nuo socialistinių šalių sandraugos, matyt, niekas neišėjo. Netgi ir prez. Reaganas, nesigailėjęs pamazgų prieš Lenkiją, taip pat pamatė, kad reikia skaitytis su realybe, atšaukti kai kurias sankcijas, nukreiptas prieš Lenkiją.

Tai rodo, kad žmonijos vystymasis eina savo keliu ir niekas to negali sulaikyti taip, kaip niekas negali sulaikyti vandens bėgimo upės vaga. Žinoma, Lenkijoje dar yra daug klero, lengvai užverbuojamo diversijos darbams, bet... Tai atgyvenos, kurios anksčiau ar vėliau nueis į istorijos šukšlyną.

Kaip žinia, prieš dešimt metų Vilniaus universitetas pradėjo rengti lietuvių kalbos kursus užsienio lietuviams. Dvi pastarąsias vasaras šie kursai neveikė. Kaip papasakojo žurnalistinei Juozui Žukauskui universiteto rektorius J. Kubilius, ateinančią vasarą kursai vėl pradės veikti.

Nuo 1973 metų kursuose mokėsi

Lietuva jau turi atominę elektrinę

Nuotraukoje: Atominio reaktoriaus salėje.

1983 metų spalio 4-oji įeis į Tarybų Lietuvos energetikos istoriją. Ignalinos atominėje elektrinėje tą dieną įvyko fizinis pirmojo reaktoriaus paleidimas. Tai vienas iš paskutiniųjų 1,5 milijono kilovatų galingumo agregato ir jo sistemų išbandymas.

Stambiausio pasaulyje atominio reaktoriaus montavimas prasidėjo prieš pusantrų metų. Priartinti šį momentą padėjo visas didžiulis Vakarų statybos valdybos kolektyvas. Statybvietyje buvo sukurta stambi gamybinė bazė, ritmingai aprūpinanti visus objektus betonu, metalo konstrukcijomis, kitomis statybinėmis medžiagomis. Novatorių pasiūlymu buvo plačiau pradėtos naudoti surenkamosios konstrukcijos, darbų mechanizavimui pritaikyta nemaža originalių įrengi-

apie pusantrų šimto išveivų. Visi jauni žmonės iš JAV ir Kanados, Lotynų Amerikos šalių ir Australijos, Anglijos, Prancūzijos, Švedijos, Vakarų Vokietijos, Lenkijos.

Žinia, kad kursai vėl pradės veikti, pas mus čia emigracijoje kelia džiaugsmą kiekvienam jaunam žmogui, norinčiam patobulinti savo kalbą ir ta proga susipažinti su savo tėvų žeme.

Sveikiname rektorių ir universiteto vadovus, kad kursai bus atgavinti.

Kasmet organizuojame laikraščio skaitytojų turistinę grupę į Lietuvą dešimt dienų ten paviešėti. Ateinančią vasarą bandysime vėl organizuoti. Kadangi yra pageidavimų, kad būtų dvi grupės — viena anksti pavasarį, o kita įpusėjus vasarai — bandysime pageidavimus patenkinti.

Kol kas dar nieko konkrečiau apie dviejų grupių vykimą negalime pasakyti, bet pradžia jau aptarta. Svarbiausia yra susitarti su kelionių agentūra ir gauti turistams vietų Vilniuje viešbučiuose.

S. J. Jokubka

mų. Didinti darbų tempus spartuoliškoje šalies statyboje padėjo brigadinė ranga. Šiuo pažangiu metodu dabar dirba beveik visi statybinkai. Ignalinoje plačiai taikomas patyrimas, sukauptas statant Leningrado atominę elektrinę. Visuose statybos baruose galima sutikti žmonių, kuriems puikia profesinio meistriškumo mokyklą buvo Kolas, Bilibino ir kitų šalies atominė elektrinių statybos. Pastaruoju metu valdybos kolektyvas kelis kartus pripažintas sąjunginio socialistinio lenktyniavimo nugalėtoju.

Spartuoliško darbo pavyzdžius atominės elektrinės statytojams parodė reaktoriaus montuotojai. Tiesiog minučių tikslumu į savo vietas buvo sustatyta daugiau kaip pusantrų tūkstančio tonų įvairiausių metalo konstrukcijų, reaktoriuje išsivengia keli kilometrai vamzdinių. Čia puikiai pasidarbavo Socialistinio Darbo Didvyrių G. Marjasovo, V. Dostovalovo, A. Kozlovskio brigados — jų darbo kalendoriuose jau baigiasi vienuoliktasis penkmetis. Šių ir daugelio kitų pirmaujančių kolektyvų pastangomis penkmečio trečiasiais baigtą statyti elektrinės hidrotechniniai įrenginiai, paleista cheminio vandens valymo sistema, stoji rikiuotė kompresoriai, išbandyti cirkuliariniai siurbliai.

Visi šie darbai būtų neįmanomi be didžiulės tarybinių respublikų paramos. Juk Ignalinos gigantą stato trisdešimties tautybių žmonės, įrengimus čia siunčia daugiau kaip pusė tūkstančio šalies įmonių.

Po aukštais reaktoriaus salės skliautais — tik nedidelis labai tikslų prietaisų gausmas. Iš centrinio valdymo pulto juos stebintys elektrinės eksploatuotojai fiksuoja: reaktoriaus pakrovimas branduoliniu kuru užbaigtas. Trumpa komanda, ir atominio galiūno širdis pradeda plakti.

Praeis keli mėnesiai, ir pirmasis Ignalinos atominės elektrinės blokas pradės gaminti energiją. Jo

Trumpai

— Rasistinės Pietų Afrikos rasiškai užgyrė naują konstituciją. Pagal šią konstituciją ne tik baltieji turės teisę balsuoti, o ir mišrios rasės žmonės. Negrų kaip buvo, taip ir palikti būti beteisiais.

— Prekybos su užsienio šalimis ekspertai kelia mintį, kad su TSRS reikėtų plėsti prekybą. Didinant prekybą su TSRS, būtų naudos ir Tarybų Sąjungos ir JAV interesams, pasakė buvęs Manhattan banko pirm. David Rockefeller. Susirinkime dalyvavo ir Illinois respublikonas sen. Percy.

— Argentinoje laimėjęs rinkimus radikalų partijos kandidatas Raul Alfonsino sako, jog militaristai civilinei valdžiai palieka dorotis su 800 procentų infliacija, su 12 procentų lygio nedarbu ir su \$40 bilijonų skola užsienio šalims.

— Filipinuose daugiau kaip 500 amerikiečių indėnų ir japonų vienuolių šturmuo JAV ambasada reikalaujanti "Yankees go home".

— Šių metų trečiame bertainyje General Motors turėjo \$737 milijono peho, Fordas \$333, Chrysler \$100.2 milijono.

— New Yorke įvykusioje marksistų ekonomistų konferencijoje apskaičiavimu, Amerikoje yra apie 50 milijonų žmonių, gyvenančių žemiau skurdo ribos.

— Brookings instituto tyrinėjimų duomenimis, 1976 metais, kai šalyje buvo 7.6 milijono bedarbių, valdžia jiems šelpti skyrė \$31 bilijoną, o 1982 metais, kai bedarbių skaičius pašoko iki 10 milijonų, jiems šelpti buvo beskirta \$26 bilijonai.

— Amerikoje yra begalė piliečių neužsiregistravusių balsuoti. Vien tik New Yorke yra apie 400,000 portorikiečių ir kitų lotynų neužsiregistravusių ir afroamerikiečių iki 300,000. Jeigu jie užsiregistruotų ir balsuotų prieš Reagano perrinkimą, prezidentas šiame mieste nelaimėtų.

— Čikagietis pastorius Jesse Jackson pasiskelbė, kad sieks demokratų balotų kandidatūros prezidento vietai. Jis nemanąs laimėti rinkimus, kad ir būtų iškelta jo kandidatūra, bet išjudintų balsuoti mažumas, kurios dabar abejingos.

pajėgumas prilygs visų dabar veikiančių respublikos elektrinių galimūmams. Jau nutiestomis elektros tiekimo linijomis ši energijos upė pasieks ne tik Lietuvos, bet ir Latvijos, Baltarusijos pramonės įmones, kolūkius ir tarybinius ūkius, įsilies į vieningą šalies energetinę sistemą.

Arnas Norvaiša
Vytautas Žemaitis

LIBRARY

VILNIS
Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Nedarai kaip noriu, gausi per nosį

Amerikos marinių per jėgą įsiveržimas į Grenadą yra ne pirmas Vašingtono imperialistinės užsienio politikos ėjimas. Kaip laikraštyje "Sun-Times" pažymi žinių agentūra Associated Press, tokių Amerikos marinių jėgą įsiveržimų į svetimas šalis po II Pasaulinio karo buvo jau net vienuolika: 1948 metais įsiveržė į Shanghai, 1954 metais į Gvatemalą, 1956 metais į Suez kanalo zoną, 1958 metais į Libaną, 1965 metais į Dominikos respubliką ir t. t. Ir beveik visi įsiveržimai buvo po pretekstu gelbėti tenai gyvenančius amerikiečius bei kitus svetimšalius.

Įsiveržimas į Grenadą irgi buvo skelbiamas, kad išgelbėjus amerikiečius studentus nuo grėsmės būti suimtais ir laikomais įkaitais taip, kaip anais metais buvo Irane su JAV ambasados personalu. Kiek tame yra logikos, prašosi klausimas. Blaiviau galvojančios amerikiečiai, žymesni politikai bei visuomenininkai sako, jog tiems amerikiečiams studentams nebuvo jokios grėsmės. Tai sako Illinois demokratų kongresmanas Charles Hayes, tai sako kongresmanas Jame Oberstar (D-Minn.), tai sako daug kitų.

Kaip Jungtinėse Tautose Grenados atstovas Ian Jacobs pažymi, įsiveržimas į Grenadą padarytas dėl to, kad Vašingtonui nepatiko Grenados santykiavimas su Kuba, Tarybų Sąjunga ir Grenados vyriausybės socialistinės nuotaikos bei užmojai kurti socialinę santvarką be žmogaus kito žmogaus išnaudojimo. Kad Grenados atstovas teismus, patvirtina JAV atstovės Jungtinėse Tautose ponios Jeane J. Kirkpatrick džiaugsmas, kad, girdi, dabar Lotynų Amerikos tautos "lengviau atsidus". Vadinasi, Lotynų Amerikos tautos "lengviau atsidus", kad Amerikos marinai nuvijo nuo valdžios vairo socialistuojančią šalies vyriausybę.

Jeigu ponija Kirkpatrick mano, kad Lotynų Amerikos tautos tėra tik tenykščiai latifundistai, dvarininkai bei stambioji buržuazija, žinoma, jie "lengviau atsidus". Tačiau kaip visam svietui yra žinoma, kad Lotynų Amerikos tautų žmonės nėra tik plantatoriai, milžiniškų žemės plotų savininkai, didieji fabrikantai. Lotynų Amerikos tautų žmonės, patriotai savo tėvynių, kovoja prieš vietines oligarchijas, už savo šalių suverenumą,

už išsilaisvinimą iš socialinės ir nacionalinės priespaudos; kovoja Salvadore, Nikaragvoje, Gvatemaloje . . . , visoje Centro Amerikoje. Šių šalių žmonės nėra truputį ne "lengviau atsidus". Po JAV Invazijos į Grenadą dar labiau susirūpino savo šalių likimu, ypač Nikaragvoje, nes ženkliai rodo, kad ir jų šalis gali būti užpulata Amerikos marinių.

Amerikos įsiveržimas į Grenadą sukėlė susirūpinimą ne tik Lotynų Amerikos tautoms, o ir visam pasauliui. JT Saugumo taryboje visos šalys pasmerkė Jungtines Valstijas už įsiveržimą, netgi ir tokios šalys kaip Prancūzija, Kinija . . . Anglija irgi nepritarė tokiam Vašingtono ėjimui. Generalinėje Asamblėjoje prieš įsiveržimą pasisakė 108 šalys. Vašingtono ėjimą įsiveržti į Grenadą teuzgryrė tik beveik bereikšmės kaip Antigua-Barbuda, Barbados, Dominica, Salvadoras, Jamaica, St. Lucia, St. Vincent, na, ir Izraelis.

Pačioje Amerikoje, ypač studentijai, taip pat sukėlė susirūpinimą įsiveržimas į Grenadą. Pagal "Daily World" paskelbtas žinias, tuoj, kai tik spalio 26 d. pasklido žinia, kad JAV marinai įsiveržė į Grenadą, kitą dieną Niujorke daugiau kaip 10 tūkstančių žmonių demonstracija, maršuoama Manhattene 42-ąja gatve į marinių rekrutavimo stotį, išskėlė šūkį "USA — Out of Grenada". Tą pačią dieną Bostone apie 20 demonstrantų net

areštavo, kai demonstrantų minia apspito užgirančio invaziją atstovų buto pirmininko Thomas O'Neill raštine. Oregone 70 demonstrantų užėmė senatoriaus Bob Packwood raštine. Iowa valstijoje prie valstijos universiteto susitelkę studentai ėmė deginti savo mobilizacijos bilietus ir reikalauti, kad prez. Reaganas atsistatytų. Demonstracijos vyko Vašingtone prie Baltųjų rūmų, Indianapolyje, Ann Arbor, Mich., Clevelande . . . Detroito miesto taryba užgryrė rezoliucija, smerkiančią invaziją, tolygia rezoliucija užgryrė Santa Cruz, Cal., miesto taryba.

Kalbant toliau, Vašingtonas teisinasi, kad invazija į Grenadą buvo reikalinga ne vien tik gelbėjimui amerikiečių studentų nuo grėsmės būti suimtais ir laikomais įkaitais, o ir dėl to, kad TSRS ir Kuba ruošėsi Grenadoje įkurti militarinę bazę. Girdi, net rasta TSRS ir Grenados sutartis ir kitokie dokumentai. Kiek tame tiesos, tai jau kitas reikalas.

Tegul bus, kad tie dokumentai bei sutartis rasti. Na, ir kas čia tokio blogo. Grenata buvo suvereni šalis, turinti teisę sudarinėti sutartis su kitomis šalimis. Tai jos reikalas, kad susitarė su TSRS bei Kuba, kad jai padėtų gyvuoti ar duotų ginklų. Pagal tarptautinius įstatymus nėra viena šalis neturi teisės uždrausti kitai šaliai, kad ji nesantykiautų su šalimi, kuri kitai šaliai nepatinka.

Invazija į Grenadą Vašingtonas pasirodė, kad tepripažįsta tik kumščio įstatymą. Vadinasi, nedarai kaip noriu ar neklausai, gausi per nosį. Nenuostabu, kad JAV su kitomis šalimis tariasi tik iš jėgos pozicijų, ypač tai demonstruoja derybose su TSRS.

2

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

GRAIKIJOS PROTESTAS

JAV karo aviacijos pajėgų lėktuvai pažeidinėja Graikijos oro erdvę Egėjo jūros rajone. Ryšium su tuo oficialus vyriausybės atstovas pareiškė, kad "Graikija nedalyvaus NATO manevruose ir neleis organizuoti manevrų jos teritorijoje, oro erdvėje ir teritoriniuose vandenyse, kol JAV duos garantiją, kad nepažeidinės Graikijos oro erdvės. Vietiniai politiniai apžvalgininkai nurodo, kad Vašingtonas iki šiol neatsakė į dvi Graikijos vyriausybės protesto notas.

IZRAELIO AVANTIŪRŲ POLITIKA ŽLUGO

Romoje gautais pranešimais Izraelio Komunistų partijos CK generalinio sekretoriaus pavaduotojas deputatas T. Tubis kalbėdamas Izraelio knesete (parlamente), pareiškė, jog Begino vyriausybės atsistatydinimas rodo, kad bankrutavo "didžiojo Izraelio" sukūrimo idėja, žlugo karinių avantiūrų, agresijos ir tikrųjų Izraelio nacionalinių interesų raminimo politika. Nors kabinetas, kuris atsistatydino, gaudavo plačią karinę-politinę ir ekonominę JAV paramą, pasakė deputatas, jis įklimpo karo prieš libaniečių ir palestiniečių tautas liūne.

PIETŲ KORĖJOS REŽIMAS PERSEKIOJA . . .

Diktatoriškas Pietų Korėjos režimas žiauriai persekioja kitamanus. Kaip praneša Roiterio agentūra, Seule 18 mėnesių kalėti nuteisti 3 studentai, kurie šių metų birželio mėnesį vadovavo antivyriausybiniams studentų veiksams. Jie kaltinami tuo, kad platino atsišaukimus, raginančius kovoti prieš karinį režimą.

Už dalyvavimą antivyriausybinese demonstracijose, kuriose buvo reikalaujama atkurti demokratiją šalyje, Seulo klika šiais metais

BUVUSIO AMERIKIEČIO AKIMIS

Rugsėjo pradžioje Vilniuje pasirodė nauja knyga, pavadinta "Amerika. Tikrovė ir mitas". Jos autorius — Amerikos lietuviams gerai žinomas Vytautas Alseika.

Pirmoji knyga "Trys dešimtmečiai emigracijoje" išėjo 1977 metais.

Alseikos naujoji knyga atkreipia dėmesį ne tik savo storumu (350 psl.), bet ir dideliu tiražu — 20 tūkstančių egzempliorių. Ji "aprengta" žinomo knygų dailininko ir fotomenininko Rimanto Dichavičiaus viršeliu, yra patrauklios išvaizdos. Bet skaitytoja, žinoma, pirmiausia domins knygos turinys: apie ką joje rašo žmogus, iš arti pažinęs Amerikos gyvenimą?

Skaitytojo ir spaudos vertinimas atsakys į klausimą, kiek įdomaus ir naujo jiems V. Alseika atskleidė savo knygoje. Dabar, kai Tarybų Sąjungoje ypač daug leidžiama įvairiausių žanrų ir rūšių knygų apie JAV, iš tikro nelengva imtis amerikietiškos tematikos, jei nori ką nors savo ir šviežio pasakyti. V. Alseika, be abejo, turėjo nemažą problemų, atsirinkdamas tą medžiagą, kuri jam atrodė svarbiausia. Tačiau tenka manyti, jog plačiajam Lietuvos skaitytojui knygoje daug kas padės geriau suvokti amerikietišką realybę ir mitą, nes

uždarė už grotų mažiausia 180 studentų.

REIKALAUJA PAŠALINTI IZRAELĮ

Didelė grupė valstybių pareiškė rimtas abejones dėl Izraelio delegacijos JT Generalinės Asamblėjos 38-ojoje sesijoje įgaliojimų ryšium su tuo, kad Tel Avivas vykdo labai agresyvią politiką, išžūliai ignoruoja šios tarptautinės organizacijos nutarimus.

Kai kurios valstybės pritarė reikalavimui pašalinti Izraelį iš Jungtinių Tautų. Tačiau procedūrinėmis gudrybėmis buvo užkirstas kelias balsavimui dėl pasiūlymo.

GVATEMALOS REŽIMO ŽVERIŠKUMAI

Generolo Mechijos proamerikietiško marionetinio režimo kariuomenė Gvatemaloje plačiu mastu kariauja prieš šalies kaimų gyventojus. Ji užblokuoja kaimus, neleidama ten gauti maisto produktų, bombarduoja juos iš oro, — nurodoma Gvatemalos centrinį rajoną valstiečių komiteto pareiškime. Vien Cimaltenago ir Alta Verapaso departamentuose nukauta 90 valstiečių, šimtai uždaryta už spygliuotų vielių.

DEMASKAVO KONTRREVOLIUCIONIERIUS

Sėkmingų operacijų metu demokratinio Afganistano ginkluotųjų pajėgų kariai ir liaudies milicijos būriai sutriuškino stambias kontrrevoliucionierių gaujas Kabulo ir Badachštano provincijose. Į Afganistano žemę banditai buvo atsiųsti iš užsienio. Iš jų paimta daug ginklų ir šaudmenų.

Afganistano sostinėje atidaryta paroda, kurioje išdėstyti iš kontrrevoliucionierių paimti ginklai bei šaudmenys, pagaminti Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kitose Vakarų šalyse.

autorius stengėsi sukoncentruoti dėmesį į kelias aktualiausias, būdingiausias temas, panaudodamas gausius faktus — tiek vienaip ar kitaip sužinomus, tiek jo paties patiriami paremtus, kad nuosekliai atskleistų amerikietiško gyvenimo būdo esminius reiškinius, parodytų visa tai, kas būdinga kaip tik būtent Amerikai.

Pirmoji dalis aptaria klausimą, kas valdo Ameriką. Temą šiek tiek nusako atskirų skyrių pavadinimai: kieno turtai, to ir valdžia; kaip atsiranda galingi demagogai; politikų ir biznierių sąjunga; kas ką ir kodėl renka; prezidentų galia ir jos ribos. Antra dalis skirta savivalės ir smurto tradicijai Amerikoje aptarti. Trečiojoje autorius pasakoja apie kovojančią Ameriką, jos demokratines tradicijas ir jėgas: jaunimą, darbo žmones, paniekintas rases, moteris ir kt.

Pagaliau, ketvirtojoje dalyje V. Alseika dalijasi jo labai pamėgtos kultūros patyrimais Amerikoje: rašo apie knygą ir skaitytoją, apie meno pasaulį, teatrą, kiną, televiziją, radiją ir kt.

Žodžiu, knygoje "Amerika. Tikrovė ir mitas" V. Alseika pateikia gana plačią nūdienės Amerikos, kurioje prabėgo nemaža jo paties gyvenimo dalis, panoramą.

Vytautas Ingautas
Vilnis, 1983 lapkričio 24

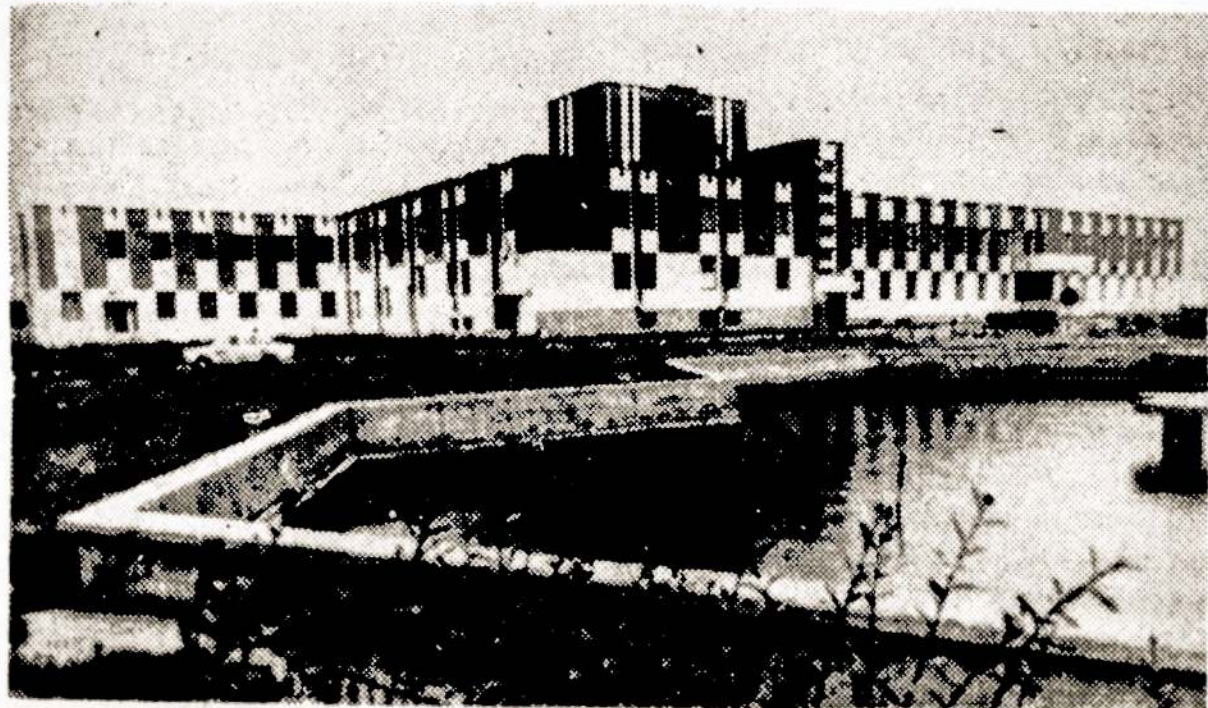

AUGA MIESTAS PUŠYNE

Ten, kur statybininkai sumontavo gyvenamuosius panelinius namus, klega vaikų lopšeliai-darželiai, duris plačiai atvėrusios parduotuvės, kur asfaltu žvilga plačios gatvės, prieš septynerius metus ošė pušynas. Dabar, žiūrint į liekančias viena paskui kitą mašinas, gausybę žmonių, stebiesi, kad čia ne taip seniai viso to nebuvo.

Pasakojame apie Sniečką — pati jauniausia Lietuvos miesta, kuris kiekvienais metais vis plečiasi, gražėja. Jame jau gyvena 22 tūkstančiai žmonių. Šiomet statybininkai ir montuotojai atidavė naudoti dar viena parduotuvę. Joje prekiaujama pažangiu būdu — žmonės apsi-tarnauja patys. Sulaukė naujo kny-gyno, bibliotekos. Įvairias buitines paslaugas teikia naujas gyventojų aptarnavimo kombinatas. Atkreipia dėmesį viešbučio tipo namas. Jame apsigyveno net 600 šeimų. Gausėjant gyventojų skaičiui, pri-reikė ir naujos vidurinės mokyklos.

Šiose statybose iš peties padirbė-jo antrosios ir penktosios statybos montavimo valdybų meistrai. Ypač stengėsi, statydami mokyklą. Gra-žūs, erdvūs rūmai. Netoliese įreng-tos žaidimų aikštelės, nutiesti pės-čiųjų takeliai. Penkis tūkstančius kvadratinį metrų šaligatvio plyte-ly suklojo statybininkai. Rugsėjo pirmąją mokyklą pradėjo savo bio-grafiją. Statybos montavimo valdy-bos mūrininkų brigadininkas A. Bajanovas įteikė simbolinį raktą jos direktoriui G. Mackevičiui.

Gražius rūmus gavo Ignalinos statybinių medžiagų kombinatas Didžia-salyje. Naujose patalpose įsikūrė kombinato administracija ir kultūros rūmai. Juose yra didelė salė biblioteka, šokių, dramos ir estrados mėgėjų studijos.

Nuotraukoje: Naujasis Ignalinos statybinių medžiagų kombinato admi-nistracinis pastatas ir kultūros rūmai. A. Sabaliausko nuotrauka

DRUSKININKŲ "EGLĖS" SANATORIJA

"Eglės" sanatorija priklauso Res-publikiniam žemės ūkio darbuotojų poilsio įstaigų susivienijimui. 1972 metų birželio 5 dieną čia duris atvėrė du miegamieji korpusai, tu-rintys 270 lovų. Šiandien "Eglės" komplekse — 525 lovos, 300 vietų ambulatorinis skyrius, modernios gydyklos, diagnostikos ir gydymo kabinetai. Kasmet vis daugiau žemdirbių atvyksta gydytis į "Eg-lę".

— Dabar per metus priimame

6

Mieste jau statomas antrasis mikrorajonas. Čia bus suformuotas miesto centras. Centrą nuo Visagi-no ežero skirs vešlus parkas. Šalia įsikurs partijos miesto komitetas ir miesto vykdomasis komitetas, jus-ticijos rūmai, centrinis paštas, val-stybinis bankas, kultūros rūmai, dvi bibliotekos, kavinė, restoranas, poliklinikos suaugusiems ir vai-kams, pionierių rūmai, plaukimo baseinas. Pietinėje miesto dalyje, pušyne, prie to paties mėlynojo Visagino, nemažą plotą užims spor-tinis kompleksas. Statybininkai vi-sur stengsis išsaugoti kiek galima daugiau žaliojo masyvo. Gyvena-mieji namai antrajame ir trečiajame mikrorajonuose bus statomi su uždalais kiemais, izoliuoti vienas nuo kito mišku. Panelines statinių detales paivairins plytinės. Visus gyvenamuosius masyvus ir poilsio zonas jungs pėsčiųjų takeliai.

Ignalinos atominės elektrinės statyba — spartuoliška komjauni-mo statyba. Tai matyti iš karto. Kur bežvelgsi — visur jauni veidai. Daug jaunų statybininkų žinomi visoje respublikoje. Gerą vardą pelnė komjaunuoliai S. Vismantaitė, J. Nekrošas, K. Zambacevičius, J. Bužinskas, V. Lakinis, S. Roma-danova. Jaunimas aktyviai daly-vauja išradėjų ir racionalizatorių veikloje, mokosi aukštosiose mo-kyklose ir technikuose, kitais būdais kelia savo kvalifikaciją, stengiasi statyti taupiai ir kokybiš-kai.

A. Bacys

KELIAI Į SVIESĄ — DABAR IR ANKŠCIAU

Kiekvieną dieną į mokyklas sku-ba tūkstančiai mūsų vaikų, jaunuolių, suaugusiųjų. Tik šiemet pasta-tytos 22 naujos bendrojo lavinimo mokyklos arba jų priestatai 12,330 vietų. Per dešimtąjį penkmetį pa-statyta 219 naujų mokyklų arba jų priestatų.

Naujos tipinės mokyklos mieste statyba valstybei kainuoja apie milijoną rublių, o kaimo vietovė-je — apie 600-700 tūkstančių rub-lių. Mokslas vidurinėse mokyklose ne tik kad nemokamas, bet ir privalomas. Jaunuolis turi visas galimybes siekti specialaus viduri-nio, aukštojo išsilavinimo. Specia-listo su aukštuoju mokslu paruoši-mas valstybei kainuoja 5-6 tūkstan-čius rublių. O šiuo metu aukštosio-se mokyklose mokosi daugiau kaip 70 tūkstančių studentų, iš jų 45 tūkstančiai dieniniame skyriuje.

Tai tik maža dalis faktų apie Tarybų Lietuvos jaunimo kelią į mokslą. Bendrabučiai, stipendijos, kita visokeriopa parama besimo-kantiems.

O buržuazijos valdymo metais buvo kitaip. Lietuvos TSR centri-niame valstybiniame archyve su-kaupta daug dokumentų apie sun-kią neturtingųjų vaikų dalį. 1940 metais dėl sunkių gyvenimo sąlygų pradinių mokyklų nelankė beveik 10 proc. 7-14 metų vaikų. Mokslas vidurinėse ir aukštosiose mokyklo-se buvo mokamas. 1939 metais buvo tik 3990 studentų. Už semes-trą reikėjo mokėti 75-100 litų. Valstybines stipendijas gaudavo apie 4-5 proc. studentų. Todėl mažiau pasiturinčių darbininkų, be-darbių, vargingųjų valstiečių vaikai negalėjo siekti aukštojo išsilavini-mo.

Daugelis mokyklų buvo apleistos, o naujųjų mokyklų statybai valdžia skyrė nepakankamai lėšų. Centri-niame valstybiniame archyve sau-goma daugybė tėvų prašymų statyti naują mokyklą, sudaryti nors elementarias sąlygas vaikams mo-kytis. Tačiau dažniausiai tokie pa-reiškimai būdavo nepatenkinami.

Is "Tiesos"

Ukmergės rajono Veprių vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros kabinete mokytoja Lionė Jankeliūnienė veda lietuvių kalbos pamoką.

Pastatė naują kelią Jieznas-Merkinė

Tarybų Lietuvos kelininkai puo-selėja gražią tradiciją — kasmet valstybinių švenčių proga perduoti eksploatacijon svarbius objektus. Štai ir šiemet TSRS Konstitucijos dienos išvakarėse — gerokai ankš-čiau numatyto laiko — atidarytas kelias Jieznas — Merkinė. Valsty-binės komisijos "labai gerai" įvertintą objektą suprojektavo "Liet-keiprojekto" instituto kolektyvas, nutiesė Alytaus ir Varėnos autoke-lių valdybos bei Alytaus 8-oji kelių statybos valdyba.

... Mašina važiuoja plačia asfal-to juosta. Po automobilio ratais lieka vandens klūtys — per jas "šoka" vienas už kitą grakštesni tiltai ir tilteliai. O kur dar gelžbeto-niniai viadukai, skirtingo lygio sankryžos, aukštus pylimus atitverian-tys specialūs barjerai, kiti inžineri-niai statiniai? Statant magistralę, buvo atlikti dideli žemės darbai. Tačiau gražioji Dainavos krašto gamta dėl to nenukentėjo.

Kelio Jieznas — Merkinė, kuris

Šioje sanatorijoje dirba 500 žmo-nių, tarp jų — 30 gydytojų, 60 medicinos seserų. Devyniolika "Eg-lės" darbuotojų yra apdovanoti TSRS liaudies ūkio pasiekimų paro-dos medaliais.

Gera priežiūra, Druskininkų mik-roklimatas, gydomasis purvas, gydomoji kūno kultūra tūkstan-čiams žmonių "Eglėje" padėjo pa-taisyti sveikatą, pasisemti naujų jėgų.

Mindaugas Valkus

yra svarbi sąjunginės reikšmės plento Kaunas — Gardinas atkar-pa, atidarymo proga spalio 6-ąją dieną prie Alytaus įvyko iškilmin-gas mitingas. Jį pradėjo LKP Alytaus miesto komiteto pirmasis sekretorius S. Apanavičius.

Kelio statytojus, projektuotojus su šaunia darbo pergale pasveikino ir naujų laimėjimų palinkėjo Lietu-vos TSR Ministrų Tarybos pirmi-ninko pavaduotojas, Valstybinio plano komiteto pirmininkas A. Drobnys. Grupei labiausiai pasižy-mėjusių darbuotojų jis įteikė val-stybinius apdovanojimus.

Mitinge kalbėjo respublikos auto-mobilių transporto ir plentų minis-tras I. Černikovas, jame dalyvavo LKP Varėnos rajono komiteto pir-masis sekretorius J. Bazys, kiti atsakingi darbuotojai.

... Kelias atidarytas, rikiuotė-je — dar viena automagistralė. Pagal automobilių kelių tinklo tan-kumą respublika užima vieną pir-mųjų vietų šalyje. Vienuoliktajame penkmetyje bus baigta aukščiausios klasės automagistralės Kau-nas — Klaipėda statyba, nauja kelio juosta nusiųs iš Vilniaus į Molėtus.

Vytautas Žemaitis

AFORIZMAI

Žmogaus būties paslaptis yra ne pats jo gyvenimas, bet gyvenimo tikslas.

F. Dostojevskis

Negalima pasitikėti tuo, kuris visais pasitiki.

G. Lesingas

Vilnis, 1983 lapkričio 24

BUVO ATVYKĖ I LIETUVĄ

I Lietuvą buvo atvykusi "Suomijos taikos šalininkų" delegacija, vadovaujama šios organizacijos pirmininko pavaduotojo Uno Sirjos.

Svečiai susipažino su Vilniumi, Kaunu, susitiko su Respublikos Profsąjungų Tarybos vadovais, Lietuvos TSR taikos gynimo komiteto pirmininku, respublikos liaudies rašytoju J. Baltušiu, komiteto prezidiumo nariais.

Ryšium su Lietuvos TSR dailės muziejaus centriniuose rūmuose atidarymu Austrijos fotografijų parodos i Vilnių buvo atvykęs Austrijos ambasadorius Tarybų Sąjungoje H. Lidermanas. Svečią priėmė Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininkas R. Songaila. Priėmimo dalyvavo ir užsienio reikalų ministras V. Zenkevičius.

Su svečiu vyko pokalbis apie Tarybų Lietuvos ir Austrijos, ypač jos Zalsburgo krašto draugiškus ryšius ir bendradarbiavimą, apie tolimesnę draugystės stiprinimą.

Jaunimo organizacijų komiteto kvietimu respublikoje viešėjo Šveicarijos komunistinės jaunimo sąjungos nacionalinis sekretorius A. Leibelis. Svečias iš Šveicarijos lankėsi Vilniuje ir Kaune, pabuvojo

pramonės įmonėse, mokymo įstaigose, susitiko su jaunais darbininkais ir studentais.

Svečią priėmė Lietuvos KP CK užsienio skyriaus vedėjas M. Sadvoskis.

Tarybų Lietuvoje tris dienas viešėjo Gvinėjos ir Zalių Kyšulių Salų afrikiečių nepriklausomybės partijos (PAIGK) delegacija iš Bisau Gvinėjos Respublikos, vadovaujama PAIGK CK nario, partijos apygardos komiteto sekretoriaus A. Sambu. Delegaciją priėmė Lietuvos KP CK sekretorius V. Astrauskas.

Svečiai iš Bisau Gvinėjos lankėsi Vilniuje, Kaune ir Prienų rajone.

Svečiai iš Venkrijos lankėsi pas klaipėdiečius ir surengė koncertą, skirtą artėjančiam S. Šimkaus aukštesniosios mokyklos 60-mečiui. Koncerte dalyvavo Debreceno miesto Zoitano Kodajo muzikos mokyklos moksleiviai.

Paruošė S. J. J.

— Tik turėdamas laiko, nusivili gyvenimu.

— Ieškant laimės, reikia daugiau atsisakyti, negu trokšti.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF

THE TRAGEDY OF GRENADA

On Oct. 25th, at 5:00 A.M. about 2,000 U. S. Marines and Army Rangers attacked the small island of Grenada. They came from a 15-ship aircraft carrier, including the aircraft carriers Guam and Independence — (with 70 jet warplanes aboard) — from a 5-ship amphibious task force, and from at least 18 U. S. Army transport planes, in addition to a number of large helicopters which flew in from Barbados.

According to "Workers World" — Nov. 3, 1983 — they were supplemented by an additional 1,000 paratroopers from the 82nd Airborne Division, which made the invasion army force nearly THREE TIMES THE SIZE OF THE GRENADIAN ARMY!

In an unusual move, the Pentagon barred newscasters from Grenada while the invasion was going on.

THE REASONS FOR INVASION

Although the avowed purpose of the invasion was to safeguard 1,000 U. S. citizens in Grenada, most of whom were medical students — Charles Modica, the Chancellor of St. George's University School of Medicine in Grenada (with 650 U. S. medical students) had said in numerous press and TV interviews that he felt "there was no danger to the safety of the students."

The Parents Network, a group of relatives of U. S. students in Grenada, had sent a telegram to Pres. Reagan on Oct. 24th, urging him not to take "precipitous or provocative action at this time." The next day, the invasion proceeded on schedule.

REASSURANCES IGNORED

The Grenadian Revolutionary Military Council had assured the U. S. that it could absolutely guarantee the safety of Americans there. The "Philadelphia Inquirer"

reported that Grenada had learned of the U. S. invasion plans two days beforehand, and had sent a cable to the U. S. Embassy in Bridgetown, Barbados, that said:

"Grenada has not — ant is NOT threatening the use of force against any country, and we do not have any such aspirations. We reiterate that the lives, well being and property of every American and other foreign citizen residing in Grenada is fully protected and GUARANTEED by our government . . . . There is absolutely no basis whatsoever for any country launching an invasion of our beloved country and homeland."

INVASION ISOLATES ALLIES

For the first time, the allies of America — England, France, Italy and West Germany, which heretofore had always supported U. S. policy, expressed indignation, shock and strong opposition to the invasion.

The French government characterized it as "an attack on international law."

At the UN, the U. S. government received the kind of condemnation usually reserved for regimes like the one in So. Africa. NOT ONE LATIN AMERICAN NATION HAS SUPPORTED THE U. S. ACTION.

THE CONTROVERSIAL AIRPORT

The U. S. charged that Grenada was constructing an international airport to refuel Cuban jets, which posed a military threat to the U. S. and to its OIL SUPPLY ROUTES. Reagan gave the impression that the airport was exclusively a Cuban-Soviet project. Yet, at least 16 countries are participating, including Libya, Algeria, Iraq, Syria, Venezuela, St. Lucia and Aruba. In addition, Canadian, British and two U. S. firms are involved in the construction.

Cuban construction workers and

advisers in Grenada had been given light arms to defend themselves in the event of an invasion. When the surprise attack came, a great number of deaths and injuries among the Cuban group of personnel occurred as most were asleep at the construction site.

Cuban construction workers at the southern airport died fighting rather than surrender. Hundreds of other Cubans surrendered only after running out of ammunition.

LESS THAN 48 HOURS AFTER THE INVASION, DEMONSTRATIONS THROUGHOUT THE WORLD WERE CONDEMNING THIS ACTION!

WHY GRENADA?

According to the "Militant" — 11/4/83 — Grenada earned the hatred of the United States when in March, 1979, it became the first Black English speaking country in the world to carry out a workers revolution. This tiny island, 12 miles by 21 miles, about twice the size of Washington, D. C., with a population of 110,000, overthrew Eric Gairy and his notorious "Death Squads", and replaced him with a government of workers and farmers led by the New Jewel Movement, headed by Maurice Bishop.

This tiny country had to overcome the legacy of poverty, hunger and illiteracy left by CENTURIES OF COLONIAL RULE. It had been an English possession.

A NEW LIFE FOR GRENADA

In four short years, despite attacks, sabotage, the Grenadian government slashed unemployment from 49 percent to less than 14 percent. Thousands of acres of idle land was made available to small farmers, who had never possessed even a tiny plot before.

Women were given equal rights, and a vast program of health care, nutrition, adult education, and literacy classes were organized to transform the lives of the Grenadian people.

Last year, Grenada distributed 73,000 pounds of milk FREE EVERY MONTH TO OVER 50,000 PEOPLE — nearly half the population.

Under the house repair program, over 17,240 poorest workers in the country were entitled to a loan to repair their homes, to fix the roofs, to fix the floors — and after all the materials are given to the worker, the worker then repays over SIX YEARS at the rate of FIVE DOLLARS A MONTH OUT OF HIS WAGES.

Two and a half millions gallons more of pipe-borne water is flowing into homes in Grenada. THIRTY PERCENT OF THE LOWEST PAID WORKERS in the country no longer pay ANY INCOME TAX AT ALL. Old age pensioners had their pensions increased by 10 percent last year, and this year it is going up again by 12.5 percent.

The tremendous strides in improving the lives of those who had never known anything but the most abject poverty, repression, in Grenada, inspired the peoples of Nicaragua, El Salvador, Guatemala, Haiti, Chile, Argentina, Iran to revolt against their ruthless dictators, with their bestial death squads.

The invasion of Grenada was intended as an example of these nations that their efforts are doomed, but the Liberation move-

ment rolls on like an avalanche throughout Central and Latin America. It will NOT BE STOPPED!

DAYS OF MOURNING

In Cuba, the government declared a three day mourning for the assassinated Prime Minister Maurice Bishop and other top leaders, and the flag was to remain at half staff at public buildings and military installations beginning at 6 a.m. Oct. 21st.

In Nicaragua, three days of mourning were also decreed, with the flag to remain at half mast at all public buildings, installations and all military bases.

Many Nicaraguans remember that at the time of last year's massive floods, tiny Grenada was one of the first countries to send aid to the homeless. This is why the world will always remember Maurice Bishop as a martyr of the working class, and condemns Gen. Austin for his despicable and unpardonable deed. The Grenadian Judas will rue the day when he betrayed his country and murdered its beloved leaders.

AIRPORT NO THREAT

Jack Schnedler, of Chicago Sun Times — Oct. 30, 1983 — in his column, wrote:

"The International airport being built with Cuban help at Point Salines, which so worried U. S. policy makers because of its military potential, was also crucial to Grenada's hopes of luring more U. S. tourists. It would permit commercial jets to land for the first time on the island, making possible direct flights from Miami and other North American cities.

"The Grenadian government had hired a New York public relations firm to promote travel to the island. Several cruise ships were calling at St. George's, one of the loveliest natural harbors in the Caribbean, and the number of U. S. tourists had shown a modest increase in the early months of 1983.

"Whatever new government takes power in Grenada will almost certainly try to revive tourism, which is potentially a greater source of revenue than agriculture — principally nutmeg and other spices — that now leads the small island's economy."

U. S. ALLIES AND FOES CONDEMN INVASION

According to the Chicago Tribune, Oct. 27, 1983 — the U. S. found little international support for its invasion of Grenada. Many of its strongest allies joined its traditional enemies in expressing shock, regret and condemnation.

France and Sweden denounced the move. Britain's Parliament debated the crisis of Grenada at an emergency session. In Amsterdam, demonstrators blocked the main entrance to the U. S. Consulate before police dragged them off. Several hundred protestors marched in Copenhagen.

Mexico said the assault endangers peace in the Caribbean and Central America and urged the UN Security Council to take steps to force withdrawal of the foreign troops in Grenada.

The French government said no country has the right to intervene in another nation's affairs unless invited by lawful authorities of that nation, or by the UN.

[Nukelta į g. psl.]

Vilnis, 1983 lapkričio 24

[Atkelta iš 8 psl.]

Sweden said its government disassociates itself firmly from military actions violating the principle of sovereignty and territorial integrity of a state.

WHY SUCH EXTENSIVE COVERAGE?

The truth about the invasion of Grenada must become known, as the same scenario is unfolding against Nicaragua and other newly liberated nations which dare to resist any and all military dictators in Central and Latin America, in Africa and elsewhere.

PATRIOTISM

Ann Marchand of the Seattle Religious Peace Action Coalition — CALC, writes:

'Patriotism is often defined as blind allegiance to one's government, right of wrong, but it is NOT love of country to say, I pledge allegiance to my nation. **Blind patriotism is no service to any country.** Love begins when we pledge allegiance to truth, to justice, to compassion, to concern for brothers and sisters, neighbors, for the good of ALL people — both within and without our country's borders.'

She continues: "The peace movement is often characterized as unpatriotic because we don't support wholeheartedly the military policies of our administration. The truth is that we speak out when we see government policies that are hurting our country precisely because we are concerned citizens — because we care for the elderly, the single mothers, the unemployed.

"The arms race is coting us, and it is our challenge as citizens, to help build a better future. A future that offers us jobs, security and peace. We must bring together the religious community, the labor community, and the community as a whole to expose the relationship between the arms race and the economy. A further aim is to propose solutions to this crisis, and to bring together a broad-based group of religious, peace, labor, minority and social service organizations to begin working on some answers."

MIKE ROYKO CASTIGATED

Mike Royko, the most popular columnist for the Chicago Sun-Times, has received many critical letters from irate readers for expressing his sentiments regarding the invasion of Grenada. A view, incidentally, shared by a far GREATER MAJORITY than those who lauded the invasion of a tiny nation, with a minimal defense force, supported by small arms designed only for SELF DEFENSE.

ALL NEWLY-LIBERATED NATIONS FACE INTERVENTION

All the newly-liberated nations— Grenada, Libya, Nicaragua, Iran — succeeded in overthrowing the most ruthless and corrupt dictators only after centuries of repression, unimaginable even in our wildest nightmares.

How many Americans who have never experienced the hardships, the agony of a war, and who are safe from having to prove their "patriotism" because of age, deferments, etc. and who are clamoring for intervention in Central America could survive even one week under

Vilnis, 1983 lapkričio 24

St. Petersburg, Fla.

Dainos Mylėtojų choras sugrįžo prie darbo. Po atostogų, praktikuojujame kiekvieną penktadienį. Mokytoja, sugrįžusi iš atostogų, irgi gerai jaučiasi, pailsėjusi susveiko ir atrodo pilna energijos.

Siemet kai kurie mūsų choristai turėjo geras atostogas: Lietuvoje lankėsi S. Kuzmickas, draugai Aldona ir Povilas Aleknai, choro mokytoja Helen Janulytė su savo

conditions endured by the people of Central and South America for centuries?

REALITY IN CENTRAL AMERICA

These people have never known a MOMENT — free to terror! Their 13, 14 or 15 year old sons can be dragged off a bus, on their way to school, and forced into the army — with orders to shoot even members of their own families. Families are not notified.

The National Guard, or "Death Squads" can kick down the door of a family at dawn, demolish all their pitiful possessions, and torture or kill all members of the family. They need not be guilty of any crime — but merely to serve as an "object lesson" to anyone courageous enough to stand up against this terror.

Students, intellectuals, even former cabinet members, priests, and nuns who sympathize with the plight of the poor, are all "fair game" for these goons. Fathers go to church and are not heard from again. Much later, their families may discover their mutilated and tortured bodies tossed on the roadway, or in a ditch. Children are decapitated and families are prevented from giving them a decent burial. Infants are hacked to death by machetes.

This is NOT propaganda. The Amnesty International, an organization set up to investigate and document all evidence of torture throughout the world, in its bulletin "Match Box" identifies all of the countries guilty of these dastardly and unspeakable deeds.

Their long list of tortured and "missing", if placed end to end, would probably encircle the globe. Yet, THESE are the countries that are being aided and supported by our tax dollars, all in the name of self-defense! Every dollar allocated to these dictators helps perpetuate these atrocities against their own people.

Is this worth the sacrifice of tens of thousands of American youth who have not yet learned the meaning of life? Have we not always prided ourselves on being for the "underdog" — so what are our boys doing in Central and Latin America, Africa?

SANITATION DEPT. TO PICK UP LEAVES

To keep Chicago's streets and alleys clean, the Dept. of Sanitation has asked all residents to rake up their leaves and place them in plastic bags, or covered cardboard boxes at their garbage site. The leaves will be picked up along with the garbage.

Residents are asked not to rake leaves from the parkway onto the street, where they will be blown about by the wind. Burning of leaves is prohibited, due to the anti-pollution ordinances.

motina Helen Sarkiūniene. Visi sugrįžo patenkinti viešnagė Lietuvoje, o mokytoja parsivežė dar ir naujų dainų.

Kiti choristai per atostogas aplankė savo gimines ir draugus: S. Dereška aplankė savo sūnų ir dukrą, buvo nuvykus į Čikagą; Helen Dobrow aplankė savo seserį Philadelphia, Pa., ir sūnų Niujorke; draugai Emilija ir Lee Orantai buvo nuvykę į Philadelphia, Pa., Adelė Budris aplankė dukrą Čikagoje, Emilija ir Walter Dūdai aplankė savo šeimą Connecticut valstijoje, Jonas Gresh buvo nuvykęs į Kanadą aplankyti savo draugus, Violet ir Stasys Kuzmickai aplankė savo anūkus ir anūkes Ohio valstijoje, buvo nuvykę ir į mainu apylinkes, kur aplankė savo draugus ir gimines.

Iš atostogų dar nesugrįžo R. Janulis. Manau, tuoj sugrįš.

Duodu didelę pagarbą choristams už dainavimą chore. Mat, mūsų choras dainuoja kiekvieną šeštadienį Klube. Publika labai įvertina šį choro darbą, o mes jį palinksminame su daina.

LIGONIAI

Draugas Julius Greblikas vis dar serga. Jam padarė akies operaciją ir gydosi namie. Chore dalyvauti vis dar negali. Draugė Marytė Jashkienė dar nesuveiko, Valis Bunkus pasidavė į ligoninę.

Siuo metu pas mus oras labai gražus, viskas žydi, viskas žaliuoja. Laukiame svečių iš Kanados ir iš visos Amerikos. Mūsų Klubas visus nuoširdžiai priima, o choras palinksmina.

Choro pirmininkas S. Kuzmickas

San Diego, Cal.

GIMINES IR DRAUGUS APLANKIUS

Nuvykęs į Čikagą pirmąsias apsisitėjau pas švogerką Kazimierą Stukas, kuri mane globojo apie pora savaitių. Gegužės 21-mą buvau pakviestas dalyvauti draugų Preikšų 50-ties metų vedybinio gyvenimo sukakties minėjime, kurį buvo surengę Preikšienės sesutė Mrs. Lubis ir čikagiečiai giminaičiai Sinkai. Kadangi draugai Preikšai, gyvendami Čikagoje, vertėsi duonos kepimo bizniu ir turėjo daug draugų bei bičiulių, tai minėjime dalyvavo virš šimtas svečių, visi buvo maloniai pavaišinti ir viešėjo iki vėlumos. Jubilijantai atrodė dar jauni, visi jiems linkėjo sulaukti deimantinio jubiliejaus. Kaip žinia, Viktoras Preikša, gyvendamas Čikagoje, labai daug darbuosio pažangių lietuvių saviveikloje, buvo gabus saviveiklininkas, ypač veikalų pastatymuose scenoje. Taipgi buvo uolus finansinis rėmėjas mūsų spaudos. Kelis kartus lankėsi tėvų žemėje.

Be to, lankantis Čikagoje teko aplankyti P. Malinauskiene, P. ir A. Vaitkus, Matą Bagdoną ir daug kitų pažįstamų bei draugų. Visiems jiems labai esu dėkingas už suteiktą man transportaciją.

Kapų Puošimo dienoje buvau nuvykęs į Tautines kapines, kur taip pat sutikau daug savo giminių ir pažįstamų. Pasigedau giminaitės Uršulės Juodaitienės. Teko apsilankyti jos namuose. Radau ją su susižeista koja. Palinkėjau jai stiprios sveikatos ir kuo greičiausia sugyti.

Po vo vykau į Detroitą aplankyti savo sesučių dukrų ir kitų giminių.

Cia paviešėjęs keletą dienų, vykau į Kanadą aplankyti ten gyvenančių giminių. Pirmučiausia sustojau Windsore. Aplankiau senus savo bičiulius, laikraščio "Vilnius" rėmėjus L. ir J. Svirplius. Buvo malonu pas juos paviešėti.

Iš Windsoro vykau į Torontą, kuriame atvykus 1930 metais iš Lietuvos teko gyventi aštuonis metus. Čia buvau įsigijęs daug draugų ir pažįstamų, turėjau ir giminių. Dabar jie pusėtinai prarėję. A. Guobienė suteikė man transportaciją, tai kiek dar jų yra likę aplankiau beveik visus. Didelis ačiū A. Guobienei.

Iš Toronto vykau į Burlington, Ontario, aplankyti savo kaimyną A. Krakaitį. Jis man pasiūlė, kad nuvyktumėm į Montrealį, aplankyti ten gyvenančius draugus ir gimines. Ten praleidome pora dienų. Iš Montrealo grįžęs į Burlingtoną, išvykau atgal į Čikagą.

Atvykęs į Čikagą užėjau į "Vilnius" redakciją. Buvo malonu su laikraščio darbuotojais pasimatyti ir pasišnekučiuoti. Palinkėjau visiems geros sėkmės ir sveikatos darbuotis, kad laikraštis mus skaitytojus ilgai lankytų, padėtų mums būti kovingais už taiką, už bendrą darbo žmonių reikalą.

Lankantis pas gimines ir draugus visas mėnuo kaip mat prabėgo. Namu, į San Diego, Cal., parkeliau laimingai.

Baigdamas noriu tarti nuoširdžiausią padėką visiems už globą ir vaišinimą, lankantis pas jus.

Su tikra pagarpa,

Walteris Dorinas

CICERO ŽINIOS

Jau kelintą kartą vagiliai įsibrauna į Putrimo valgomų daiktų krautuvę, 15 St. ir 49 Ct. ir pridaro nuostolių. Spalio 20 naktį vagiliai išdaužė krautuvės šoninį langą ir išnešė ne tik pinigus, bet ir nemažai produktų.

Užsidegė namas 1428 So. 49 Ave. Gaisre žuvo vienas vaikutis, o kiti du buvę pavyko išgelbėti.

Po keturių širdies atakų Jurgis Ungress buvo paguldytas Loretto ligoninėje. Kiek sutvirtėjęs, vietoje grįžti į buvusį butą 1508 S. 49 Ave., bus paguldytas slaugymo namuose. Buto savininkas jau atremontavo buvusius Jurgio kambarius ir ruošiasi nuomoti kitam.

Grant Parkholme senyvu piliečių Klubas spalio 25 d. atžymėjo eilės narių gimtadienius, jų tarpe šių lietuvių: Antanetos Balčiūnas, Jean Koukaus ir Bernice Tumavich.

Kay Mudra ir kitos pasižadėjo suruošti lapkričio 22 d. Padėkos dieną ir pavaišinti narius.

Klubas išreiškė pagarbą ir padėką Kay Mudro už jos puikią veiklą Klubui naudai.

MIRĖ ŠIE CICERIEČIAI

Spalio 11 d. mirė Petronella Pocius, sulaukusi 92 m. a. Spalio 14 d. palaidota kazimierinėse kapinėse. Paliko dvi dukras bei jų šeimos.

Spalio 18 d. St. Petersburg, Fla., mirė Walter J. Dubinskas. Buvo atvežtas į Čikagą ir pašarvotas Blake-Lamb šermininėje. Palaidotas spalio 22 d. kazimierinėse kapinėse. Liko žmona, dvi dukros, 5 sūnūs ir jų šeimos ir kiti gimines.

Spalio 21 d. mirė Alice Mikutis, sulaukusi 72 m. a. Palaidota spalio 24 d. kazimierinėse kapinėse. Paliko nuliūdime sūnus. John Feiza

A. Babarskienė laimejo priza

Kalamazoo, Mich., mieste didžiuliam apartamentinių namų kvartale, kur viename apartamente gyvena gražiai įsikūrusi buvusi aktyvi Niujorke laisvietė, "Vilnius" skaitytoja Anna Babarskienė, kvartalo gyventojų suruoštame Halloween uniformų konteste, laimėjo pirmą prizą. Ji konteste demonstravo lietuviškais motyvais uniformą.

Anna Babarskienė darosi populiari ir Čikagoje. Pavasariop iš Kalamazoo buvo atvykusi į laikraščio dalininkų banketą. Neseniai vėl lankėsi Čikagoje. Dalyvavo vajaus reikalu pasitarti susirinkime ir popietėje, susipažino su Čikagos Lietuvių Moterų Kultūros klubo narėmis narių susirinkime, užvedė ir daugiau asmeninių pažinčių.

Gaila, kad šios aktyvios moters, šaunios pažangietės neturime čia pat Čikagoje darbuotis, kaip ir visos draugės moterys darbuojasi visuomeniniame darbe. **Čikagietis**

Tikrai laimingas žmogus gali būti tik tas, kuris turi didelį tikslą.

Skujinis

MIRĖ V. DUBENDRIS (VĖŠYS)

Aldona Aleknienė telefonu pranešė, kad lapkričio 12 d. Floridoje St. Petersburge mirė čikagiečiams plačiai žinomas Vladas Dubendris (Vėšys), sulaukęs 96 metų amžiaus.

Vladas Dubendris (Vėšys) buvo vienas laikraščio "Vilnius" įkūrėjų, aktyvus visuomenininkas, dažnai renkamas į laikraščio direktorių tarybą, uolus laikraščio rėmėjas.

Ypač daug jis savo trūso idėjo į I.L.D II Apskrities veiklą, išbuvo daugiau kaip 20 metų Apskrities komiteto sekretoriumi. Buvo visa esybe pažangietis, neaplenkdamas ir tarptautinio judėjimo. Makartizmo isterijos metais daug rūpinosi svetimšalių teisių gynimu.

Vladas kilęs iš Kupiškio rajono, Juodupėnų kaimo. Į šią šalį atvyko 1907 metais, į Maine valstijos Rumford miestą. Pirmojo pasaulinio karo pradžioje, prasidėjus jaunų vyrų "slekeriavimui", atvyko į Čikagą, Dubendrio pavardę pakeitė į Vėšio pavardę ir visą laiką gyveno

Čikagoje iki prieš keliolika metų persikėlė į St. Petersburg, Fla. Floridoje Vladas Dubendris (Vėšys) irgi reiškėsi visuomeniniame judėjime, daugiausia Saintpetersburgo pažangių lietuvių Klube.

Lapkričio 14 dieną kopyčioje prie velionio karsto atsisveikinimo kalbą pasakė velionio žemietė Aldona Aleknienė. Velionio kūnas buvo sukremuotas ir iš Floridos nuvežtas į Rumford, Maine valstiją, kur miesto kapinėse yra palaidotas jo brolis.

Pasiges Vladio Dubendrio (Vėšio) laikraštis "Vilnis", nemažiau pasiges St. Petersburgo pažangieji lietuviai, su kuriais jis buvo susigynęs kaip su broliais ir seserimis. Jo atminimas ilgai rusens pažangių Amerikos lietuvių širdyse, ypač tų, kurie šį šaunų pažangietį pažino asmeniškai. **X.**

MIRĖ LDS NARIAI

Nuo rugpjūčio 17 d. iki rugsėjo 25 d. 1983 m., mirė šie LDS nariai:

Elzbieta Paplauskienė, 89 m. a. LDS 122 kp. narė, Collinsville, Ill.

Antanas Valaitis, 78 m. a. — pavienis narys, West Linn, Or.

Anna Bartašius, 89 m. a., — pavienė narė, Philadelphia, Pa.

Apolionija Yankauskas, 87 m. a., pavienė narė, Portland, Or.

Mary Strižauskas, 92 m. a., LDS 74 kp. narė, Bridgeport, Ct.

Petronėlė Vilnis, 88 m. a. LDS 21 kp. narė, Detroit, Mich.

Michael C. Anton, M. D., 71 m. a., LDS 74 kp. narys, Bridgeport, Ct.

Anna Lipsky, 88 m. a., LDS 86 kp. narė, Detroit, Mich.

Alice Johns, 88 m. a., pavienė narė, Pittsburgh, Pa.

Stanley Pade, 62 m. a., LDS 62 kp. narys, Kenosha, Wisc.

MIRUS

Bessie Pavilionis

Reiškiame gilią užuojautą velionės posūniui Albertui Pavilioniui, marčiai Helen, giminaitei Štelai Bukšnienei ir jos šeimai bei visiems giminėms. Taipgi Jos kilnios idėjos draugams bei draugėms.

Mes taipgi liūdime netekę kilnios idėjos draugės.

Antanina Korens	O. Donnal
Andriejus Korens	J. Urmonienė
M. Cooper	S. Baublienė
M. Tampkins	F. Puodžiukas
A. Bacevičienė	J. Bartkus
M. Balčaitienė	A. Chapas
	S. Chapas

LIŪDNAS PRISIMINIMAS Kazio Batučio

SUEINANT 14 METŲ NUO JO MIRTIES

KAZYS BATUTIS

Skandžiai ir liūdnai praslinko tiek metų nuo mirties mūsų mylimo vyro, tėvo, uošvio, senelio, prosenelio Kazio Batučio.

Velionio jautrioji širdis sustojo plakusi 1969 metų lapkričio 30 dieną.

Nežiūrint, kad jau tiek metų praslinko, mūsų širdyse padaryta žaizda nei kiek nesumažėjo. Velionio gražus ir pavyzdingas gyvenimas primena jį kiekviename žingsnyje. Jis ne tik buvo pavyzdingas vyras, tėvas, senelis ir brolis, bet ir visuomeniniame gyvenime ir veikloje jis ne tik pats daug dirbo organizacijose, bet ir kitus ragino kiek galint dirbti ir jiems be perstojo rodė teisingą kelią į gyvenimą.

Iki mūsų krūtinėse širdys plaks, mes gražius jo darbus ir kilnų atminimą gerbsime ir eisime jo nurodytu gyvenimo keliu.

Po šiltosios vasarėlės
Jau atėjo rudenėlis,
Nei saulutė nebeskaisti,
Ir dienužė ein tamsyn.

Dūksta vėjai, krinta lapai,
Puošia kapą geltonai.
Jau žiemužė nebetoli,
Apklos žemelę baltai.

Slenka, bėga liūdno dienos be sustojimo,
Kur tik einu, kur pažiūriu, vien dyki namai.
Nesimato tavo veido, o Kazimierai,
Ir negirdime tavo balso jau seniai.

Lai Jam, amžinu miegu užmigusiam, būna ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Mes lankysime jo kapą ir puošime gyvomis gėlėmis.

Liūdinti **Žmona ELZBIETA BATUTIENĖ**
Sūnus MOTIEJUS ir Seima

A LOVING MEMORIAL TO MY PARENTS

Mother: Magdalena Victoria Žebraitis (nee Katiliūtė) died November 29, 1953 (30 years ago)

Father: Andrew William Žebraitis died July 4, 1966 (17 years ago)

From such humble beginnings of their lives, to have achieved such heights of intellect as to where social, economic and other injustices spring from, and their support and involvement to combat these evils, is indeed a treasured memory with me. In retrospect they gave me much love and guidance too!

Daughter—**MILDRED [CHESNA] KUBILIUS**
Hot Springs, Ark.

In their memory, I am enclosing a \$50.00 check.

BERWYN, ILL.

DECEASED

Anna Jokuska

We extend our deepest sympathies to her husband Edward — to sisters Shirley Santori and Doris Nasari and their families — to brother Frank Mahalek and his family, also to brother-in-law S. J. Jokubka and his wife, Anna.

BERNICE and STANLEY GENTRY
Union City, Mich.

BERWYN, ILL.

MIRUS

Anna Jokuska

Reiškiame gilią užuojautą jos vyrui Edwardui, seserims Shirley Santori, Doris Nasari, broliui Frank Mahalek ir jų šeimoms, taipgi brolienei Annai ir jos vyrui S. J. Jokubkai bei kitiems giminėms, bičiuliams, draugams.

J. ir M. Marazas	A. Chapas
J. Urmonienė	B. Raisins
H. ir R. Bordner	A. Peters
Rob. Bordner	E. Senkus
A. Masienė	J. Feiza
A. Babarskienė, Mich.	J. Copin
A. Powell	A. Copin
V. Powell	A. Butkis
E. Bogden	K. Sisevich
P. Malinauskienė	J. Sisevich
F. Vaitkus	M. Plauška
A. Vaitkus	A. Dočkus
S. Chapas	H. Pajunas
M. Urbikas	N. De Schaaf
J. Urbikas	L. De Schaaf

A. Pauliukas